

ประชุมทรัพย์สิน 5 แสนล. ปรับแผนซื้อไฟฟ้าพลังงานทดแทน

ผู้จัดการรายวัน 360 - ธุรกิจผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนของภาคเอกชนที่เคยบูมสุดขีด และมีมูลค่าการลงทุนรวมแล้ว 4-5 แสนล้านบาท กำลังเผชิญกับเปลี่ยนแปลงนโยบายจากฝ่ายการเมือง และ Disruptive Technology หากไม่ปรับตัวรองรับ โอกาสที่สดใสของธุรกิจดังกล่าวเช่นอดีตที่ผ่านมา ก็คงจะอยู่ยากขึ้น

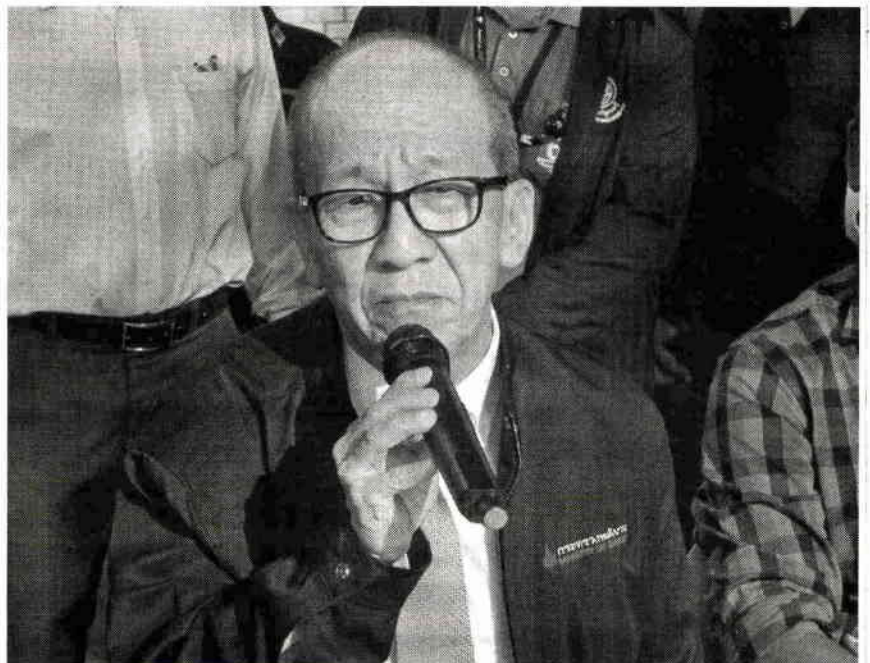
| อ่านต่อหน้า | 2

ประชุมทรัพย์สิน 5 แสนล้าน “ศิริ” ปรับแผนซื้อไฟฟ้าพลังงานทดแทน

ธุรกิจผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนของภาคเอกชนที่เคยบูมสุดขีด และมีมูลค่าการลงทุนรวมแล้ว 4-5 แสนล้านบาท กำลังเผชิญกับเปลี่ยนแปลงนโยบายจากฝ่ายการเมือง และ Disruptive Technology หากไม่ปรับตัวรองรับ โอกาสที่สดใสของธุรกิจดังกล่าวเช่นอดีตที่ผ่านมา ก็คงจะอยู่ยากขึ้น

นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน ถือเป็นบทบาทหลักในการขับเคลื่อนธุรกิจดังกล่าว ซึ่งที่ผ่านมากระทรวงพลังงาน ได้ดำเนินการภายใต้แผนพัฒนาพลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือก (AEDP2015) เป็นแผนระยะยาว 20 ปี (ปี 2558-79) ที่กำหนดการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนที่ประกอบด้วยขยะ ชีวมวล น้ำ ทั้งขนาดใหญ่เล็ก ก๊าซชีวภาพ พลังงานลม แสงอาทิตย์ ลินส์ดปี 2579 จะอยู่ที่ 19,684 เมกะวัตต์

การส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตไฟฟ้าจากภาครัฐ ดังกล่าว มีปัจจัยหลักมาจากกระแสทั่วโลกที่มุ่งเน้นพลังงานสะอาด ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือกล่าวง่ายๆ คือการลดใช้พลังงาน

ศิริ จิระพงษ์พันธ์

จากฟอสซิล เพื่อลดภาวะโลกร้อนนั่นเอง ซึ่งนโยบายของรัฐที่ผ่านมา ก็มาจากฝ่ายการเมืองนั่นเอง ที่เริ่มส่งเสริมการรับซื้อไฟฟ้าพลังงานทดแทนระยะแรกในรูปแบบ ADDER คือ รัฐบาลจ่ายเงินอุดหนุนเพิ่มราคาค่าไฟให้แก่เอกชน เพื่อจูงใจการผลิตและค่าไฟที่ได้ถูกผลักไปยังประชาชน ต่อมาได้มีการปรับรูปแบบให้เป็นการรับซื้อไฟฟ้า แบบ Feed-in-Tariff (FIT) ซึ่งกำหนดรับซื้อไฟตามต้นทุนจริง และปัจจุบัน ได้ปรับมาสู่รูปแบบการประมูล (Bidding) ทำให้เกิดการแข่งขันด้านราคามากขึ้น

ไม้อาจปฏิเสธว่า การส่งเสริมจากภาครัฐที่ผ่านมาได้ส่งผลให้เอกชนโดดเข้ามาสู่ธุรกิจผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนจำนวนมาก โดยเฉพาะรูปแบบ ADDER ที่เห็นชัดว่าจะคุ้มทุนได้ภายใน 7-8 ปี แต่การเข้ามาเสนอขายไฟฟ้า ก็สร้างปัญหาที่พบว่าหลายรายไม่ได้ดำเนินการจริง แต่ได้นำใบอนุญาตซื้อขายไฟฟ้าได้จากรัฐไปเรขายต่อและเปิดช่องให้การเมืองมากำหนดนโยบายรับซื้อ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มทุนของตนเอง ทำให้ต่อมาคณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.) ต้องออกระเบียบเข้มข้นในหลายรูปแบบ เพื่อให้เหลือผู้ที่ต้องการพัฒนาและดำเนินการจริงเท่านั้น

ธุรกิจพลังงานทดแทนอาจกล่าวได้ว่า บวมสุดขีดก็ในช่วงยุครัฐบาลทักษิณต่อเนื่องมา ส่งผลให้ปัจจุบันมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำประมาณ 300-400 ราย และเมื่อสำรวจหุ้นกลุ่มโรงไฟฟ้าพลังงานทดแทนในตลาดหุ้นไทยปัจจุบัน มีมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด (มาร์เกตแคป) สูงถึง 4-5 แสนล้านบาท ดังนั้น จึงไม่แปลกนักที่หุ้นกลุ่มนี้จะดิ่งหนักทันที ในช่วงต้นเดือน พ.ค. หลังจากนี้ นายศิริ จิระพงษ์พันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ที่ก้าวมารับตำแหน่ง เมื่อวันที่ 23 พ.ย. 60 (ครม.ประยุทธ์ 5) ย้ำผ่านสื่อมวลชนว่าจะไม่รับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน ยกเว้นขยะออกไปอีก 5 ปี เพราะมีไฟฟ้าสำรองเพียงพอ แต่นายศิริ ก็ไม่ถึงกับปิดประตูตาย หากแต่ชี้ว่าหากขายได้ในราคาไม่เกิน 2.44 บาทต่อหน่วย ก็พร้อมจะซื้อไม่อัน

ทั้งนี้ เขาระบุต่อว่า การรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนปัจจุบันได้เข้าระบบแล้วถึงหมื่นเมกะวัตต์ หรือเกือบครึ่งหนึ่งของแผน AEDP ทั้งที่แผนดังกล่าว 20 ปีกำหนดซื้อไฟรวมเพียง 1.9 หมื่นเมกะวัตต์ ขณะเดียวกันไฟที่ผลิตดังกล่าวได้ถูกผลักเป็นการค่าไฟสูงในขณะนี้ถึง 23 สตางค์ต่อหน่วย ซึ่งหากการส่งเสริมแล้วเป็นการประประชาชน ตนก็คงไม่ต้องการ

นายศิริ ได้ชี้แจงให้เห็นรายละเอียดต่อมามีที่มาของค่าไฟ 2.44 บาทต่อหน่วยนั้น เป็นราคาเฉลี่ยจากการประมูล SPP Hybrid Firm ซึ่งมีผู้ชนะการประมูล 17 ราย จำนวน 300 เมกะวัตต์ โดยเขาให้เหตุผลว่า หากเรารับซื้อไฟฟ้าจากชีวมวลรายใหม่สูงกว่า ก็เท่ากับไม่ยุติธรรมกับ 17 รายนี้ ประกอบกับยังแสดงให้เห็นว่า ยังมีการผลิตโซลาร์ฟาร์มลอยน้ำ (Floating Solar

Farm) ที่ขณะนี้กฟผ. มีการร่วมมือกับ บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) หรือเอสซีจี สามารถผลิตไฟฟ้าได้ในระดับ 2.4-2.50 บาทต่อหน่วย ซึ่งถือเป็นเทคโนโลยีแรกของโลก ที่ผสมผสานการผลิตไฟจากแสงอาทิตย์กับน้ำในเขื่อน ที่ไม่ต้องสร้างสายส่งใหม่ เพราะมีระบบต่างๆ รองรับในเขื่อนอยู่แล้ว

“ผมยืนยันครับว่า ไฟฟ้ามีเพียงพอ แต่ก็ยังส่งเสริมไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนเพื่อการพัฒนาเทคโนโลยี โดยราคาการรับซื้อต้องไม่เกิน 2.44 บาทต่อหน่วย เว้นชีวมวล 3 จังหวัดชายแดนใต้ ส่วนโซลาร์รูปที่อุปเสรี ยังไม่ล้มแต่จะไม่ใช้คำว่าเสรี ซึ่งโซลาร์รูปที่อุปเสรีจะเป็นแกนหลักในการผลิตไฟฟ้าของไทยในอนาคต ส่วนราคาอาจจะไม่ใช่ 2.44 บาทต่อหน่วย เพราะเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก เช่นเดียวกับขยะที่มีมิติอื่นๆ จะเทียบกับพลังงานทดแทนอื่นๆ ไม่ได้เช่นกัน” นายศิริกล่าวย้ำ กับสื่อมวลชน

ทางด้านเอกชนเมื่อมีกระแสข่าวออกไปว่า รัฐบาลจะไม่รับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน 5 ปี ถึงกับช็อกไปตามๆ กัน และผลกระทบก็เกิดขึ้นทันทีกับบริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ที่บางตัวหุ้นดิ่งเกือบ 50% ทุกอย่างหยุดชะงักกันไป เพราะไม่รู้ชะตาอนาคต และแรกๆ นายศิริ ก็ไม่ชี้ชัดในรายละเอียดเท่าใดนัก ทำให้นายสุพันธุ์ มงคลสุธี ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) ต้องควงแขนตัวแทนกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนของ ส.อ.ท. รุดพบนายศิริ เป็นการด่วนเมื่อ 4 พ.ค. ที่ผ่านมา

ต่อมาวันที่ 9 พ.ค. ได้เปิดโต๊ะแถลงข่าวถึงการเข้าพบ โดยชี้ว่าแม้ว่านายศิริ จะยืนยันนโยบายว่ารับซื้อไม่อันแต่มีเงื่อนไขค่าไฟไม่เกิน 2.44 บาทต่อหน่วย ก็ยังไม่ได้สร้างความมั่นใจให้แก่เอกชนนัก เพราะแนวทางการเปิดรับซื้อที่เป็นรูปธรรมยังไม่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันค่าไฟดังกล่าวก็ยังไม่สะท้อนข้อเท็จจริงที่แต่ละประเภทเชื้อเพลิงมีข้อจำกัดต่างกันมากโดยเฉพาะจากรายเล็กๆ และยังแสดงให้เห็นว่า ราคา 2.44 บาทต่อหน่วย ของ SPP Hybrid มาจากชีวมวล ซึ่งเป็นการผลิตที่เอกชนเตรียมพร้อมและมีเชื้อเพลิงอยู่แล้ว ดังนั้น ราคาดังกล่าวจะมีเพียงโซลาร์ฟาร์ม รายใหญ่ขนาด 50 เมกะวัตต์ไป จึงจะสามารถแข่งขันได้

นายสุวัฒน์ กมลพนัส ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน ส.อ.ท. กล่าวตอกย้ำว่า ผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนล้วนเกิดจากนโยบายรัฐที่ส่งเสริมการลงทุนเพื่อผลิตไฟฟ้าหมื่นเมกะวัตต์ ที่ก่อให้เกิดเม็ดเงินลงทุนโดยตรงและทางอ้อมมูลค่าราว 3-4 แสนล้านบาท ยอมรับว่าการส่งเสริมทำให้ค่าไฟสูงขึ้น 23 สตางค์ต่อหน่วย แต่ทุกอย่างก็ค่อยๆ ปรับ ซึ่งต่างประเทศก็เป็นเช่นนี้ที่ระยะแรกจำเป็นต้องจูงใจเมื่อตลาดมีการแข่งขันก็นำมาสู่การประมูล และอนาคตพลังงานทดแทนมีแต่จะทำให้ค่าไฟต่ำลงด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัย โดยเฉพาะโซลาร์รูปที่อุป

ทั้งนี้ ภาคเอกชนในรายอื่นๆ เองต่างก็ระบุดตรงกันคือข่าวที่ออกไปทำให้نگลงทุนไม่มั่นใจอย่างมาก สถาบันการเงิน เริ่มจับตามอง และอาจไม่ปล่อยกู้ตามมา เพราะเอกชนต่างมองอนาคตไว้แล้วว่า ตามแผน AEDP ที่เหลืออย่างน้อยน่าจะเกิดการรับซื้อไฟฟ้าใหม่อีกปีละ 500 เมกะวัตต์ ซึ่งจะก่อให้เกิดการลงทุนประมาณ 2.5 หมื่นล้านบาทต่อปี และการอ้างว่าไฟสำรองที่สูงนั้นก็เป็นการประเด็นที่เกิดกระแสพิพากษ์ อย่างหนักว่า รัฐเองพยายามคลาดเคลื่อนและมีการรับซื้อไฟฟ้าล่วงหน้ามากเกินไป โดยเฉพาะโครงการรับซื้อไฟฟ้าจากเอกชนรายใหญ่ หรือ IPP จากเชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ ซึ่งไม่ต้องเอ่ยชื่อก็คงพอจะเดาได้ออกว่าเป็นรายใด เพราะคว่ำไปรายเดียวถึง 5,000 เมกะวัตต์ ในรัฐบาลยิ่งลักษณ์ ชินวัตร

การแตะเบรกชะลอการรับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนหรือเตอะถ่วงให้หยุดนิ่ง จึงถือว่าเป็นไม่เป็นธรรมต่อภาคเอกชนที่สนับสนุนนโยบายรัฐ ด้านพลังงานทดแทนมาโดยตลอด และยังคงมองว่า นี่คือการแก้ไขปัญหที่สวนทางในอนาคตที่โรงไฟฟ้าขนาดเล็ก จะเกิดขึ้นมาก และจะ

กระจายอยู่ใกล้แหล่งใช้ไฟฟ้า (Distributed Generation) มากกว่าการสร้างโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ ประกอบกับเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานทดแทน บางประเภท ทั้งโซลาร์ฟาร์มขนาดใหญ่ ชีวมวลแบบ Co-Generation ก็เริ่มมีราคาขายต่ำลงเรื่อยๆ และมองกันว่า อนาคตค่าไฟจากพลังงานทดแทนมีโอกาสจะต่ำกว่าโรงไฟฟ้าก๊าซขนาดใหญ่ในที่สุด

ไม่เพียงเท่านั้น เอกชนยังคงมีความเคลื่อนไหวต่อเนื่อง โดยเร็วๆ นี้ คงต้องจับตาสมาคมผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชน (APPP) ที่มีนางปริยชาติ สุนทรวาทะ ประธานเจ้าหน้าที่ บี.กริม เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน) เป็นนายกสมาคมฯ ที่ระบุผ่านสื่อแล้วว่า เตรียมจะเข้าหารือกับรมว.พลังงาน เพื่อขอความชัดเจนเกี่ยวกับนโยบาย

รับซื้อไฟฟ้าจากผู้ผลิตไฟฟ้าเอกชนรายเล็ก (SPP) ที่จะหมดสัญญาปี 2562-68 ว่าต้องการให้เดินตามแนวทางใด เนื่องจากเกรงผลกระทบต่อลูกค้าในนิคมอุตสาหกรรมที่มีมากถึง 300 ราย และยืนยันว่ามีต้นทุนค่าไฟที่ต่ำ ราว 2.40-2.50 บาทต่อหน่วย และถูกกว่า IPP ถึง 10%

ทั้งหมดนี้ เป็นการเคลื่อนไหวท่ามกลางนโยบายรัฐที่กำลังจะเปลี่ยนไป และภาพดูจะยังไม่ชัดเจนนักโดยเฉพาะในแนวทางการปฏิบัติ แต่ที่ชัดเจน และมาแบบเงียบๆ คือ การผลิตไฟเองใช้เอง (IPS) ที่พบว่าธุรกิจรายกลางและรายใหญ่ ทั้งห้างสรรพสินค้า โรงงาน ต่างนำหลังคามติดตั้งโซลาร์รูฟท็อปผลิตไฟใช้เองมากขึ้น และสิ่งนี้กำลังจะป่วนระบบผลิตไฟของประเทศ เพราะการผลิตไฟจะผลิตได้เฉพาะกลางวัน แต่กลางคืนจะต้องหันมาพึ่งไฟใช้ในระบบของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) โดยตรง ซึ่งหากวางแผนไม่ดีพอ อาจกระทบต่อความมั่นคงได้

จะเห็นว่ารูปแบบการผลิตไฟฟ้า และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป ไม่เพียงแต่เอกชนที่ต้องปรับตัวให้สอดคล้อง แน่นนอนว่านโยบายรัฐที่เกี่ยวข้องก็ต้องปรับตัวด้วยเช่นกัน ดังนั้น การจัดทำแผนพัฒนากำลังการผลิตไฟฟ้าของประเทศ หรือ PDP 2018 ที่กระทรวงพลังงานกำลังอยู่ระหว่างดำเนินการนั้น จึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดสมดุลระหว่างมีความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะผลประโยชน์ประชาชนที่ว่าด้วยค่าไฟฟ้า ซึ่งนายศิริ ได้กล่าวย้ำตั้งแต่เข้ารับตำแหน่งว่า จะต้องไม่ทำให้ค่าไฟฟ้าของประชาชนเพิ่มขึ้น หรือดีสุดจะต้องต่ำกว่าแผน PDP เดิมที่กำหนดค่าไฟตลอดแผน จะอยู่ที่ระดับ 5.55 บาทต่อหน่วย ในปี 2579

กระทรวงพลังงานคาดว่าจะจัดทำแผน PDP ใหม่แล้วเสร็จในเดือนกันยายนนี้ ซึ่งคงจะทำให้ภาพเบลอๆ เกี่ยวกับพลังงานของไทย โดยเฉพาะพลังงานทดแทนได้เห็นชัดเจนขึ้น แต่เหนือสิ่งอื่นใดแผน PDP นี้คงจะไม่ซ้ารอยที่เปิดช่องให้เกิดโรงไฟฟ้าที่เกินระบบเช่นอดีตที่ผ่านมา แล้วภาวระมาตกกับประชาชนที่เป็นผู้จ่ายค่าไฟ.